

תוך כדי המהפכה החברתית החלה הפגזה על ישובי הדרום, כולל באר שבע. אנחנו מחזקים את ישובי הדרום, משתתפים באבלן של משפחות ההרוגים, מאחלים החלמה מהירה לפצועים, ומאחלים - לשלום.

צדק חברתי - משק כנפי ההיסטוריה

באיחור-מה הצטרפה התנועה הקיבוצית למחאה שהיא כולה שלנו, ודגלים שהיו שלנו (ועדיין?). אליה הצטרף ארגון 'פנסיה בראש' המקיים בימים אלה כנסים רבים בכל רחבי הארץ כדי להזדהות עם המוחים, ולקדם את מימוש הרעיון של פנסיה הוגנת. הנה כמה סיסמאות שכתבו:

אני ותיק אבל עוד חי !

צדק חברתי = פנסיה הוגנת

נלחמים על הבית
(עיהיה שלנו !)

ותיקים: "צריך אפליה מתקנת!"

השקענו
בלי חשבון,
עכשיו
לוקחים
מאיתנו
בלי חשבון.

צדק חברתי לכולם,
אפילו לחבר הוותיק.

יוקר המחיייה -
גם בקיבוצים!!

משאל קצר בעקבות גל המחאה

- מהו, לדעתך, צדק חברתי?
- לו היית ראש הממשלה - מה היית עושה להגברת הצדק החברתי בארץ?
- ובקיבוץ: מה היית משנה כדי ליישם את המונח 'צדק חברתי'?

* עפר שפר

צדק חברתי הוא התייחסות צודקת, של הישות הריבונית, בנושאי שיווין הזדמנויות אמיתי, ומניעת כל התארגנות, שיכולה לייצר מצב של 'הון-שלטון', הקיים בכל העולם, ובארץ בפרט, הגורם להשחתת כל דבר המוגדר 'ציבורי', ומונע, הלכה למעשה, מרוב שכבות הציבור את רוב זכויותיהם הסוציאליות/הדמוקרטיות, במישרין או בעקיפין.

לו היית ראש הממשלה: אין לי 'שפנים בכובעי', אך ללא ספק הייתי, מתחיל בפירוק כל ההתארגנויות, שבגינן קיים המצב המושחת והמשחית של 'הון-שלטון'. לא יודע איך, אך צריך בשביל זה 'זוג ביצים' גדול וקשה מאוד (סליחה על הביטוי), שכאלה כנראה אין לאף אחד מראשי הממשלות לאחרונה.

בבית-השיטה דבר ראשון שחייבים להפנים הוא, שאף אחד פה לא אלוהים, ויש להפסיק לסגוד ולפחד מפלוני אלמוני כזה או אחר. אם וכאשר יפנימו את זה, ויתחילו

לפתוח את 'עיני-העגלי' העצומות לרווחה, יראו שמי שיצר את אי-הצדק החברתי בבית-השיטה, שאגב קיים כאן בענק (פערי מעמדות ותפקידים גדולים אפילו מהמוצע הארצי, לדעתני), הוא לא אחר מאשר הציבור עצמו, הלא הוא 'הרוב השקטי'. ואולי הגיע הזמן שהרוב הזה יפסיק לשתוק, ויבין את כוחו הלגיטימי, כפי שהבין כבר כל עם ישראל, עינכם הרואות. אז, תתחילו לעשות עם זה משהו!! אגב, תנועות המרד לזכויות האזרח מאפיינות כיום מדינות רבות בעולם. אז, welcome to planet

* ארז שטיין

צדק חברתי הוא שינוי בסדר העדיפות של חלוקת תקציב המדינה, והתערבות הממשלה בשוק החופשי. הוא יצירת תשתית לצמצום הפערים בחברה, תוך חיזוק מעמד הביניים. לו הייתי ראש ממשלה הייתי פועל להקטנת המיסים העקיפים על מוצרים שאינם במחסור, משנה את מדרגות המס הישיר, כך שבעלי השכר הנמוך ישלמו פחות, ובעלי השכר הגבוה ישלמו יותר. הגדלת המס על החברות, המשך הפרטת החברות הממשלתיות, צמצום הוצאות הממשלה, הקטנת תקציב הביטחון, והפניית משאבים לחינוך, להשכלה גבוהה, לרווחה, לתשתיות ולדיוור הציבורי.

ובקיבוץ: יצירת מערכת המאפשרת שהכסף הפנוי של החבר מהכנסותיו - יגדל. צמצום תקציב הקהילה, צמצום הוצאות ההנהלה והתקורות הכלליות. העמקת ההפרטה של ענפים ומוסדות, שאינם חיוניים לתפקוד הקהילה. הורדת המיסים האחידים והדיפרנציאליים.

* חנה שלו

בקיבוץ: הצדק החברתי, לגביי, נסדק, כאשר ביטלו את **מוסד הרכב הציבורי** והשאירו קבוצה שוות זכויות כמו כולם, ללא אפשרות של ניידות ועם תלות בחסדי אחרים. קיבוצים מופרטים רבים שמרו, למרות התנאים הקשים, על כמה רכבים ציבוריים, אצלנו – ה כ ו ל נמכר, ומהר, כולל הערבות ההדדית בתחום זה.

* משה פלד

לגבי הקיבוץ: הייתי מזרז הקמתה של '**הקרן לעזרה הדדית**' עליה החלטנו בעת כתיבת 'החוברת הכחולה', ושעדיין לא הוקמה. הייתי עושה הכול כדי שלא תהיה משפחה אחת בביה"ש, שתוציא את ילדיה ממערכת החינוך, בשל אי-יכולת לשלם את שכר הלימוד. כקהילה שיתופית עלינו לעודד כל אימא לצאת לעבודה, ולעזור למשפחה בקשיים בחינוך ילדיה. אסור לנו לאפשר מצב שבו ילדים לא יהיו חלק ממערכת החינוך, בגלל בעיה כספית! הקמת הקרן תהיה תרומתנו וחלקנו הצנועים בשינוי החברתי בקיבוץ, ובחיבור למחאה הארצית.

* אבי גדעון

'צדק חברתי' - צמד מילים זה חודר כחץ אל הלב, כי כל מילה בנפרד, מבטאת את מה שהאדם מזדהה איתו. 'צדק' - הוא בעיני המתבונן, לכן לעולם אין תמימות דעים בין שני אנשים אודות צדק. 'החברה' הוא מושג המסמל קבוצת אנשים, שבה כל אחד הוא סובייקט הנשלט ע"י יצריו (האגו). לכן, רוב בני-האדם מנתבים את דרכם בחיים למען הגשמת אושרם הפרטי. מכיוון שהאדם קרוב אל עצמו, הוא ישאף לשפר את מצבו כל הזמן.

לכן יש להיזהר מניצול הסיסמה 'צדק חברתי' ע"י גורמים **אנרכיסטיים**, שהשיקול שלהם הוא לנגח, לנתץ, ולשנות סדרי עולם, של ממשלות והנהגות, שנבחרו בדרך דמוקרטית, גם אם המחאה הציבורית הזו היא למען הטבת מצבו. אם בני-האדם/החברה לא יידעו לשים סייגים ליצריהם (אגו, כבוד, חומריות וכו') עלולה הדרך הקפיטליסטית להוביל לצורת חיים המאפיינת **ג'ונגל**. הדרך הסוציאליסטית, לעומתה, היא פיקוח על הציבור בשיטת 'האח הגדול', וריכוזיות כלכלית ע"י הכוח השלטוני, והיא עלולה להוביל לעוני, לבינוניות, לחוסר מעוף ולצמצום היצירתית. ראש הממשלה חייב להפריט את הכלכלה ע"י שיטת השוק החופשי, בה יש פתיחות לתחרות כלכלית, ובמקביל, להגדיר **סל מוצרים הכולל את חמשת הממים (מעון, מורה, מרפא, מזון, מלבוש)**,

שיהיו תחת פיקוח מחירים, התואם את כושר השתכרותו של הציבור, ביחס לשכר הממוצע במשק.

הקיבוץ הופרט, חבריו לקחו אחריות על קיומם הכלכלי. עכשיו עליו להגן על הציבור החלש (המבוגר ללא פנסיה, והתלתי אובייקטיבית) בהתאם לחמשת הממים, ולהביא לסיום את העברת הנכסים לחבריו (בתי החברים).

תודה רבה למשתתפי המשאל.

מערכת 'שיטים'

פנסיה הוגנת אצל גימלאי !

הנוסח שלהלן הוא פרי עבודה ממושכת של צוות משותף לתנועה ולקבוצת 'פנסיה בראש' (שהתקבלה במועצה, אוגוסט 2009). נוסח זה היה מוסכם על כל חברי הצוות, בהם 3 ראשי אגפים, 3 משפטנים, וחברים טובים נוספים.

מזכירות התנועה 'התחרטה', ועכשיו היא מקדמת הצעה 'פוליטית' לא ערכית ולא הוגנת. המזכירות בגדה בערכים ובמחויבויות שגובשו בשנתיים של עבודה סבלנית, בגדה בחבריה הוותיקים. כעת

נגזלו מהחבר הוותיק עוד שנתיים. בשלב זה זו הצעה של 'פנסיה בראש' בלבד.

זו ההצעה

התנועה הקיבוצית רואה בקיום הערבות ההדדית והבטחת פנסיה הוגנת לחבריה, מחויבות מוסרית ואבן-יסוד להיותנו חברה סולידארית.

1. התנועה הקיבוצית רואה בהסדרת פנסיה הוגנת לחבריה מטרה ראשונה במעלה.

2. הפעולה בתחום הפנסיה תתבצע במקביל בשני רבדים:

1. פעולות לשיפור נוסחת חישוב 'פנסיית המינימום הבסיס' (פנסיית המינימום).

2. הגדרת 'פנסיה הוגנת'.

3. הערה: תשלומי הפנסיה באים **בנוסף** לתשלומי קצבת הזקנה מטעם הביטוח הלאומי.

השיפורים בנוסחת 'פנסיית המינימום/בסיס':

א. העלאת שיעור הפנסיה מ-35% מהשכר הממוצע במשק ל-40%.

ב. תוספת של 20% לפנסיונר יחיד, שאינו זכאי לקצבת פנסיית שארים (לא כולל קצבת שאירים מהמוסד לביטוח לאומי).

ג. קביעת הכנסה פנסיונית פנויה, שאינה פחותה מ-80% מפנסיית המינימום הבסיסית (לא כולל קצבת שאירים).

4. התנועה הקיבוצית פונה לכל הקיבוצים לפעול להסדרת קצבה פנסיונית הוגנת לחבריהם לפי הכללים הבאים:

א. קצבת 'הפנסיה ההוגנת' תהיה בשיעור של 70% - 80% מהשכר החציוני של כל חברי הקיבוץ העובדים בגיל העבודה, המחושב על-פי השכר הקובע המבוטח לפנסיה.

ב. נתוני השכר החציוני יאושרו ע"י רואה-החשבון של הקיבוץ, ויעודכנו אחת לשנה.

ג. הפער בין קצבת 'פנסיה הוגנת', שהיא מעל לפנסיה המינימום, לבין 'פנסיה הבסיס', יתכן שיהיה תלוי-ותק של חבר הקיבוץ, ויחולו עליו גם כללי רשת הביטחון לחבר בגיל העבודה, לרבות הכללים החלים על הכנסתו של החבר.

ד. לצורך הבטחת תשלומי הפנסיה יהא הקיבוץ חייב להפריש לפנסיה ממקורותיו, בעדיפות ראשונה! בקיבוצים בהם לא בוצע עדיין שיוך נכסים, יופנו פירות הנכסים בעדיפות ראשונה לפנסיה (בראש וראשונה לתשלום הקצבאות השוטפות, ורק לאחר-מכן לכיסוי הגרעון האקטוארי של הקיבוץ).

ה. במקרה בו ימנע הקיבוץ מלפעול כנדרש, או אם יטען שאין ביכולתו לשלם את הפנסיה ההוגנת, יובא הנושא לבירור במוסד תנועתי עליו יוסכם, או לבוררות.

ו. התנועה הקיבוצית קוראת לקיבוצים לפעול להסדרת הפנסיה בהתאם לכללים אלה.

מזל טוב
למרים ברונשפיגל
לנמרוד בר
להולדת הנכדה-הנינה - סיוון
בת לדגנית ונמרוד ישראלי
בישוב נילי
ברכות חמות לכל המשפחה

מזל טוב
לניצה ושרגא גופר
להולדת הנכדה - מאיה
בתם של הילה וצביקה רנדלר
בבית-לחם הגלילית
ברכה חמה
לסבתא-רבה **חנה אורן**
להולדת הנינה ה-23
כן ירבו!!

מזל טוב
למרטין סגל
ליוסי פרנקו
לנישואי טלי עב"ל אופיר לידור
שפע ברכות חמות
לכל המשפחה

מזל טוב
לאהובה ויובל ארם
להולדת הנכדה - קרן
בת לארבל ואייל קאופמן
בעין-חרוד מאוחד
זר ברכות לכל המשפחה

מזל טוב
למיירי ועופר גולן
להולדת הבן
צור ברכות לבני המשפחה

מזל טוב
לחמדה וניר שפר
להולדת הנכד - יהב
בן לגל ואייל שפר
ברכות לבביות
לכל המשפחה

מזל טוב
לארי לידן ולציפי
לנישואי הבן גור עב"ל עינב
צור ברכות
זר ברכות לכל המשפחה

זיכרונות מאמריקה

אפרת שלם

אמריקה.

יאכול ככול יכולתך, זה שם המשחק.
והמבחר עצום, מבלבל, מבהיל.
חיים בגדול, באקסטרה-לארגי.
בגדים קונים על משקל,
ומכוניות מחליפים כל חצי שנה, גג.
כן, הייתי על גג העולם,
אבל ראיתי גם את תחתיתו.
פערים של מאות קילומטרים בין לבין.
על הומלסים לא מדברים, פשוט עוברים לידם,
כאילו היו אבני-ספה.

אמריקה.

שופינג וסיילים, ועוד שופינג.
חוזרים מבית-הספר - שופינג.
חוזרים מהעבודה - שופינג.
יש אורחים - שופינג.
ביום הזיכרון לחללי המלחמות,
מתאבלים בשופינג.
הפרסומות זועקות, מתעללות,
והקניונים מתפוצצים.
הם-הם פאר היצירה הקפיטליסטית.
מעצמת-קניונים ה בסחרור...
שם לא בונים אוהלים, ולא נלחמים על הבית,
כי אין בית אמיתי, אין ערכים.
רק אחד: 'חיה ותן למות'.
עזוב אותך מכל השטויות של 'צדק חברתי'
ו'דיור בר-השגה',
יחי הקפיטליזם החזירי,
שכבר החל ליילל על דרוג האשראי...

אמריקה.

אין בדך חמלה, ואין בדך צניעות.
כול דקה רוצים עוד. וגם כשיש עוד,
הבטן ריקה... חלולה.
אז, שוב רוצים עוד. ועוד.
השפע הזה מטשטש את זהותו של האדם,
את פנימיותו. הוא אובד בתוך ריצת האמוק.
שמו הפרטי מתנוסס רק על כרטיסי ביקור,
ליד אוסף של תארים מנופחים.
כן, אמריקה בולמית יקרה,
השמנת ובעטת,
את חולה מרוב שפע.
איבדת את ההכרה,
ואפילו ביטוח רפואי אין לך...

... אחר כך רציתי הביתה, לקטן, לאינטימי.
ומצאתי אוהלים קטנים בכל הארץ.
אוהלים של פעם עם ערכים של פעם.

ונשמתי את הרגעים המכוננים,
המבשרים על תיקון מתקרב.
שלום לך, אמריקה,
אנחנו יוצאים לדרך חדשה,
לדרך אנושית יותר.
שלום לך מעצמת-שופינג,
שלום לטייקונים ולתאגידי-העל.
יש לך עוד מה וממי ללמוד,
האשראי הערכי שלנו דווקא
בעלייה!

נכתב בהשראת ביקור פרטי בושינגטון

אלו פנים יהיו לבית-הכנסת שלנו?

עדנה הדר

ראשית, גילוי נאות: אני לא מתנגדת להקמת בית כנסת. אין לי בעיה עם הדרישה והצורך של אנשים החיים כאן לסוג כזה של התכנסות. אני מכבדת ושלמה לחלוטין עם הצורך הזה, ובטוחה שהוא יקבל את צביונו בידי האנשים שיסתופפו בו וישתמשו בשירותיו.

אבל, ופה מגיע ה'אבל', והוא גדול וכבד, ואפילו מפחיד. אני אדם פלורליסטי המוכן לקבל

דעות שונות וחיים שונים גם בחצרי, אבל עד גבול מסוים, עד שמישהו עלול לשנות את אורח חיי ולהכתיב לי סוג התנהגות שלא תואם את חינוכי ואת הבחירה שלי בחיים, שהיא **קיבוץ חילוני**.

גדלתי בקיבוץ שהיה בו בית-כנסת, שנבנה עבור הורכי החברים, והיה מאויש על ידם. בחגים, ובמיוחד בימים הנוראים, היו מצטרפים לתפילה חברים רבים, שזכרו את ילדותם. גם אנחנו, הילדים, היינו הולכים לבית הכנסת לשמוע, ביראת כבוד ובנפעמות, את תפילת 'קול נדרי', מושר ע"י החזן מבית-זרע, שהיה מפליא בקולו. לכולם היה מקום בבית-הכנסת, נשים, ילדים וגברים.

הגיעה השעה, וכנראה גם הצורך, להקים בית-כנסת בבית-השיטה, במבנה קבוע. אינני יודעת האם זה צורך אמיתי, או איזו אגינדה פוליטית? אינני יודעת מי ינהל אותו, ולמי הוא יהיה שייך: האם יהיה זה בית-כנסת, שיזוהה עם אורח-חיינו, כלומר, חברה שוויונית מעורבת נשים וגברים, כאשר לנשים מותר להשמיע קולן, ואין דחייה מפניהן, בבחינת 'קול באישה ערווה'? או בית-הכנסת שיהיה מעין 'מדינה בתוך מדינה' שיתנהג באופן שונה ממהלך החיים כאן.

זאת, ועוד: בשנתיים האחרונות נוהל בית הכנסת ע"י **אנשי חב"ד**. האם אנחנו מוכנים לקבל קבוצה אורתודוקסית ומיסיונרית זו בביתנו? מהות החיים של אנשי חב"ד היא השתלטות 'בנועם' על נפשו וסביבת חייו של האדם, ע"י הקמת קהילות סביב בית הכנסת. האם אנחנו מוכנים לתת יד לתהליך שכזה? האם אנחנו רוצים להפקיר את חיי התרבות והרוח שלנו בידי אנשים אלה, במיוחד, כאשר החיים הקהילתיים שלנו בנסיגה? אין, לדעתי, ריק שלא מתמלא, שהרי אנשים רוצים בסופו של דבר איזשהו יחד, ולכן קל למלא אותו ע"י הגורם הראשוני, הזמין, והקל להתמלאות מסוג זה.

נשאלתי ע"י חברים מהקיבוצים הדתיים, למה לא להזמין רב מהקיבוצים הקרובים אלינו בהשקפת חייהם, על-מנת שינהל את התפילה? ואני שואלת: האם זו שאלה כספית? האם יכול להיות שבגלל עניינים טכניים, לא נשים-לב מי נכנס לחצרנו?

מדי שנה אני רוצה ללכת ולשמוע את תפילת 'קול נדרי', אבל אני מוותרת, כי אינני רוצה לעמוד שם מאחורי הפרגוד ולהרגיש שונה. אני שומעת את התפילה אצלי בבית.

אני חוזרת לבית-הכנסת עצמו, ולצורך בהפרדה בין נשים לגברים: האם פתאום, בחגים, הפכו הנשים ל'מצורעות', הצריכות לעמוד מאחורי הפרגוד? האם חברה שחרתה על דיגלה שוויון בין המינים, מוכנה לתת את ראשה ליהדות האורתודוקסית הסוברת, שאצלה נמצאת האמת הנצחית? נראה לי שלא חשבנו מספיק על ההשלכות שבהכנסת **אנשי חב"ד** לקהילתנו.

תגובה לרשימת עדנה

זכאים למקום פולחן

דב פרידינשטיין

למען הגילוי הנאות, אני אדם שמשתדל לקיים תורה ומצוות וזקוק עד מאוד לבית-כנסת, בעיקר מטעמים דתיים. איני חסיד חב"ד, אך מודע לדרכיה. סיפור קטן: משה, צוער מצטיין בקורס טייס, אולץ לסיים את הקורס שבועיים לפני טקס הסיום. מפקדיו המכירים בערכו הציעו לו מבחר תפקידים בסיירות וביחידות מובחרות, אך הוא מתעקש רק על נ.מ. הפצירו בו מפקדיו לגלות את הסיבה, ענה להם: "אם משה לא טס אף אחד לא יטוס!"

כואב לקרוא את רשימתה של עדנה. תחושת חוסר הדרך משודרת לכל אורכה. בחברה פתוחה, כמו שאני מאמין שחברה צריכה להיות, יש מקום לכל הדעות, כל עוד אינן כופות את עצמן ואינן בלתי חוקיות. האם בגלל איבוד הדרך של האחד ייאסר על אחרים להקשיב, להתמודד ולהחליט? רק בסופרמרקט של דעות ניתן למצוא את האיזונים הנכונים. סוכני דעות לדוגמה הם תנועות נוער, ארגוני תמיכה ועזרה, פרסומות ועוד. החב"דניקים אינם שונים מהם.

אני סבור כי בני הנוער בבית-השיטה חדורי ערכים, כגון, עצמאות, חברות, אחריות ומחויבות לחברה בה הם חיים. בגילוי לב אומר כי היעדר הדת בחיים הציבוריים במשק, לטעמי, יש בו חיסרון. בכל מקום ש'הבורא' נעדר ממנו, גם האדם לא ישרוד בו.

ההכרח להפריד בתפילה בין גברים לנשים - זו אינה תפיסתה הבלעדית של חב"ד, זוהי ההלכה, כולל של חברי הקיבוץ הדתי. השאלה היא מהות בית-הכנסת? בעוד עדנה מתייחסת לבית-כנסת כאל מקום בו מתרחש אירוע תרבותי-חברתי, האדם הדתי, מייחס להתכנסות משמעות רוחנית של שיח אישי וקבוצתי עם בוראו. שיח כזה דורש ריכוז, כבוד, טקסט משותף על-פי ההלכה והמסורת היהודית, יכולת להביע את עצמך רגשית, אימונית, ולבקש על היקרים לך מכל.

מפגש חברתי של גברים ונשים יחדיו, יש בו כדי לפגוע במטרת ההתכנסות, ולהפכה למשהו אחר. למיטב הבנתי ל'משהו אחר' הזה נועדו מקומות אחרים (המרח"ב, למשל). לא ברור לי הביטוי 'אורחות חיינו': הדת - כדרך, אינה דרכה של בית-השיטה, אלא, של חברים ו/או תושבים המאמינים, כיחידים, וזכאים למקום פולחן. אלמלא הצורך האמיתי של אותם מאמינים, לא היה מגיע בית-הכנסת לבית-השיטה. על כן, אין לכפות על אלה הזקוקים באמת לבית-כנסת, את האמונה הפרטית, או הקולקטיבית של האחר.

חבדניק"ים בחדר-האוכל

שיטים 1960

הדמויות המזוקנות, צערי חב"ד בחליפות וכובעים שחורים וציציות, עשו רושם זר ומוזר בכניסתם לחדר-האוכל שלנו, ביום חמסין כבד - הושענה רבה. במהרה נאלצו האורחים להסיר את הכסות השחורה, ונשארו בחולצותיהם הלבנות. רק הזקן הארוך, מבדיל אותם מהקהל הגדול, שהקשיב בקשב רב לדברי חוכמה וגם הצטרף לניגונים החסידיים. מטרתם לקרב לבבות ולהסביר תורתם, ואמנם הצליחו באותן שעות של צוותא ליצור קשר לבבי.

תשעה באב

תשעה באב במאהל המרח"ב

ב-9 באב (8.8) התכנסנו יחד עם אנשי 'מעלה גלבו' לקריאת מגילת איכה, תחת הכותרת 'איחוי קרעים'. בין פרק אחד למשנהו הגישו נוגה בוטנסקי, אל"מ איתי וירוב ועמיחי את התייחסותם לנושא. הערב היה מרשים ונוגע ללב. הנה כמה משפטים מחומר שחולק למתכנסים ע"י מכון החגים: זמן קצר לפני חורבן בית ראשון מזהיר הנביא ירמיהו בפני העוולות החברתיות ואי-הצדק השורר: "כה אמר ה', עשו משפט וצדקה, והצילו גזול מיד עושק, וגר יתום ואלמנה אל תונו, אל תחמוסו. אם לא תשמעו את הדברים האלה, בי נשבעתי נאום ה', כי לחרבה יהיה הבית הזה".

"הוי בונה בלא-צדק ועליותיו בלא משפט ברעהו, יעבוד חינוס, ופועלו לא ייתן לו. האומר אבנה לי בית מידות ועליות מרווחים, וקרע לו חלוני, וספון בארז ומשוח בששר.

דן דין עני ואביון אז טוב, הלוא היא הדעת אותי, נאום ה'".

"וימאנו להקשיב ויתנו כתף סוררת ואוזניהם הכיבוד משמוע". (זכריה ז' י"א).

המכון שואל: האם התפכחנו? הנצליח בעת הזו להקשיב למציאות, ולהפיק לקחים בזמן?

הנצליח למנוע חורבן נוסף?

חברת בית-השיטה

אבלה על מותה

של

תמנע הורביץ

שנפטרה בטרם עת ממחלה

תנחומינו לבני המשפחה ולידידים

תפילה לא צריך להבין, צריך להרגיש

משה פלד

דתית כמו איסור נסיעה בשבת, או סגירת בריכת-השחייה המעורבת, ועוד.

קולות אחרים עסוקים במבנה הפנימי של בית-הכנסת: איפה יהיה מקום ישיבתן של הנשים, בצד הפרגוד או מאחוריו? מי ינהל את התפילה, אנשי זרם זה או אחר? רבות השאלות, ורובן נובעות מפחדים.

קל מאוד לפחד, וקשה יותר להתמודד עם פחדים. אבל אני

מאמץ לעצמי, ומציע לכל החוששים, לאמץ את אמירתו החכמה, של ר' נחמן מברסלב שהיה אומר: **'והעיקר לא לפחד כלל'**, כי הפחד משתק מעשייה, ואנחנו הרי רוצים להמשיך לחיות ולמלא את ביתנו בתוכן ובטעם. עבורי ועבור רבים, בית-הכנסת יאפשר לבטא את הזיקה הסמויה לשורשים היהודיים, ולמסורת היהודית בת אלפי-השנים.

הסופר **אהרון אפלפלד**, שגדל בבית מתבולל וחווה, כילד, את מוראות השואה, אינו אדם דתי, אבל הוא חוזר שוב ושוב על הצורך בתפילה, מתוך מודעות שניגון התפילה אינו מותנה בהבנת המילים, אלא באווירה שלהם. הוא כותב בספרו 'חיים שלמים' כך: **'אריך רשם לו את הבית הראשון של 'ידיד נפש', לימד אותו את הנגינה ואמר לו: זו תפילה יהודית.** אני לא מבין דבר, אמר תומס בקול ביישני, ועל-כך הוא נענה:

"תפילה לא צריכים להבין, רק להרגיש..."

אני קורא לכל חברי בית-השיטה, ותיקים, חדשים, צעירים ומבוגרים: בואו להצביע בעד הקמת בית-כנסת בבית-השיטה! בואו נאפשר לחברים המעוניינים להתכנס לתפילה, לציין את המועדים היהודיים בדרכם, לקיים זאת בבית המיועד לכך - בית-כנסת.

לאחר שנים שרעיון הקמת בית-כנסת עלה ונדחה הצידה, אנחנו מעלים אותו שוב, מתוך תחושה שחברתנו גדלה והשתנתה, וכוללת היום בתוכה אנשים שבית-הכנסת הוא עבורם צורך אמיתי, וככל קהילה יהודית אחרת בארץ ובעולם, עלינו לאפשר להם מקום לתפילה ולהתכנסות.

- יש השואלים אותי מאיפה בא הצורך שלי לבית-הכנסת, ותשובתי היא: אני מרגיש שאני נושא בתוכי גן יהודי. אי-אפשר להצביע עליו בבדיקה גנטית, אבל ישנן כמה צמתים בחיים שניתן לחוש אותן בגוף ובנפש. ישנן תפילות ומילים שמצליחות להרטיט ולגעת במשהו כמוס, שהוא-הוא אותו גן. זה קורה עם שירת 'לך דודי' בשבת, בטקס ברית מילה, בעלייה לתורה בבר-המצווה, בחתונה עם הישמע 'אם אשכחך ירושלים, תשכח ימיני', בברכת 'הגומל', במועדי ישראל, ובסוף הדרך עם אמירת 'קדיש'. אירועים אלה מחברים אותי לציר הזמן היהודי, בנימים סמויים ודקים, בלתי נראים לעין, אבל הם שרירים וקיימים.

בית-הכנסת הוא הבית בו אנו רוצים לקיים את כל אותם טקסים, ציוני-זמן אלה: מקום שקט, אתר של קדושה, שניתן לערוך בו תפילה, מקום שיכנס בתוכו את כל החפץ לקבל את פני השבת ביחד, או כל אירוע אחר.

הקמת בית-כנסת אינו עומדת בסתירה לאופיו החילוני של המקום. **בית-השיטה הינו יישוב חילוני, ויישאר כזה!** הוא לא יעמוד בסתירה לחיים התרבותיים שלנו, חוגים, שחריות לחג, הרצאות ופעילות סביב חגי ישראל, אלא יהיה דווקא נדבך נוסף, שיענה על צרכיהם של חלק ממגוון החברים החיים כאן.

אני שומע קולות החוששים מהשתלטות 'השחורים', כלשונם, על חיינו. חשש מפני כפייה

בוקר יום ו' בברכה

חנה מייזלס

לשם קשר עין ישיר עם השמים
אין כמו שתיה על הגב:
גבי נשא על גלי המים
ועיני עולות ישר לשמים
בלי כל תחנות בינים.

ואנו לבדנו
רק אני ושמים
בלבדיות נפלאה.

בימי גל החום הקיצוני
השמים הביטו בי בחמרה
בכתל קפוא, אטום ועכור
רובצים הם עלי
כמו פלטה זכוכית.

והבקר הגה השמים
שבו לחיים:
פסות עננים קטנים לבנים
ורוח קלילה אנינה,
תוך שמירה אמהית זהירה
תנשב בין קהל-ענניה הרפים

וכמה מאלה נראים כמתאספים
מתברים ביניהם חבורים עדינים
ושוב נפרדים מעט ונוצרה
מעין תורה עדינה במפתיע
כמו ציור ערפלי של תוים לבנים
על פני פלא התכלת
של הרקיע.
ואני אתם
אני בעננים.

לאחרונה יצא בהוצאה פרטית ספר
שירים של חנה מייזלס בשם: 'שי
שירים של סבתא'. הספר נכתב בשנת
2001 לרגל צאת הקובץ 'שירי מקום',
ונערך ע"י יהודית פלד.
ישיר כוח לחווה.

מהפייסבוק

איזה יופי הסיפור על המציאות בכיסים. הזכיר לי את
יונה ונערי של מאיר שלו. יש שם קטע שאימא שלו
אומרת לו:

"...קח יאיר, לך תמצא לך בית, מנוח לכף הרגל,
שיהיה לך מקום משלך. בית שכבר גרו בו לפניך, קטן
וישן. תשפץ אותו קצת ותשים לב: בית בישוב ותיק,
שהעצים לידו כבר גדלו, הכי טוב - ברושים, גם חרוב
זקן זה טוב, ועשב צומח בסדקים של המדרכה. כי
בישוב ותיק כבר נקמו הנקמות, והאיבות הישנות כבר
הסכינו זו לזו, והאהבות הגדולות באמת, לא הקטנות
הטרדניות, כבר נרגעו. ושוב אין צורך בניחושים וכוח
לניסיונות..."

בשביל קסם כזה, שווה לחפש בכיסים / בבתים /
בחפצים / באנשים.

רוני דורינגטון

פורסם באתר יד 2

חינוך אנתרופוסופי בעמק

אנחנו, קבוצה של הורים ואנשי חינוך, פועלים להקמת
מערכת חינוך אנתרופוסופית בעמק-חרוד. היוזמה נוצרה
מתוך תהליך, שבו ניסינו לברר לעצמנו - איזו מסגרת
חינוכית תתאים ביותר לילדינו. תוך כדי התהליך, ובזכות
אנשי חינוך וולדורף, שהם חלק ניכר מהיוזמה, התמקדנו
בכיוון האנתרופוסופי. כרגע הקבוצה מנסחת את החזון
שלה ומתמקדת בשני מישורים: האחד הוא - המישור
הפרקטי, שבו אנו לומדים כיצד מקימים מערכת חינוך,
והשני הוא הלימוד האנתרופוסופי, שמתבטא בלמידה
משותפת בכל מפגש, ובעתיד - הרצאות פתוחות לקהל
הרחב. הקבוצה מתכנסת אחת לשבועיים בתל-יוסף.
שותפים לדרך מוזמנים להשפיע ולקחת חלק ביוזמה.
מידע נוסף במייל: edu.vision.circle@gmail.com

טלפון: 052-3211483, אסי

אם יפתח ביבי את שוק החלב לייבוא מחו"ל, גם הרפת שלנו בסכנת סגירה!!

15.000 איש השתתפו בהפגנה שנערכה במוצאי-שבת
13.8.11 בעפולה. רבים הגיעו מבית-השיטה ומיישובי
האזור, בראשם רפתני העמק שהוליכו פרה.

במסגרת 'בית-השיטה יפה' התגייסו חברים לשתילת
צמחייה חסכונית במים, בשתי הכיכרות החדשות. העבודה
הייתה קשה, אך בסופה - תוצאה יפה. תודה לכל
האיכפתניקים שאוהבים את בית-השיטה ומוכנים לקום
בשבילה גם בשבתות בשעה 6.30 בבוקר. מחבקים אותכם.

ילדי כיתה א' החזלה

בני י"ב לסיימו את ביה"ס

**לכל ילדי בית-הספר
החוזרים לספסל
הלימודים,
לצוותי החינוך -
ברכות חמות!**

*

לילדי כיתה א'
הנכנסים בעולה
של תורה, שתהיינה
שנים אלה שנות
ספיגת ידע,
הפנמת ערכים,
והתחברויות
עם חברים
חדשים ונחמדים.
בשעה
טובה ומוצלחת!

1. טל נצר
2. עלמה רז
3. עומר דובב
4. בועז יעקובי
5. יונתן ידן
6. ירום טוברי
7. זיו חצב
8. אורי מזי"א
9. אור גדיש
10. אור בן-ברוך
11. תגל אלמוגי
12. ליאם גוטמן
13. יהל אונר
14. אורין גרזי
15. עמית לוי
16. זוהר אדר
17. ליאה לבן בן-דוד

1. יובל בן-ששון
2. יובל בר-תור
3. יהלי גל
4. מור היינמן
5. שני יוחנן
6. אדם מור
7. תומר סיבוני
8. גילי פרידינשטיין
9. אור צרויה
10. אוהד רוזד
11. איילת רוזד

40% מהם מתנדבים לשנת שירות!

ברכות חמות לכל המסיימים:
לאלה המתגייסים לצבא,
ולאלה המתנדבים לשנת שירות,
בהצלחה ל-כו-ל-כם-!
אתם חברה איכותיים!

המתנ"ס שלנו עומד

לסיים את פעילותו,
מאחוריו ימי כיף ענקים:
נסיעה לדיסני-לנד,
הקמת מחנה צבאי,
שיט ברפטינג, יום הפוד',
ועוד מבצעים מרתקים.
ראיון עם זוהר מיימון
וכרמית אונר
ביומן הבא.

שמע YIZRAEL

באחד מלילות הקיץ החמים, כדברי השיר, נהנינו מהופעה מוסיקלית של להקת 'שמע יזרעאל' שנתנה הופעה מלהיבה ביגן אלון'. הזמרים והנגנים הם מקיבוץ גבע, והמתופף המצוין הוא משלנו - **סער בלכר**. בתכנית - קאברים ושירים מקוריים, בירה ומצב-רוח...

סער ברקע

חג המשק מתקרב ובה!!

מסרה: **רותי דננברג**, רכזת תרבות

בימים אלה מתקיימות ישיבות קדחתניות העוסקות בהכנת חג המשק. צוות החג: **רחלה עפרוני**, חנה סקל, מור קמינסקי, אורית ברץ, דליה סלע, לילך שטיין, מתוקה, עפר פרח, דורית צמרת, אפרת שלם, רחלי אודם, בת-שבע היינמן, **רותי דננברג**. שם הערב: **בית-השיטה - אז והיום**. בתכנית יבוצעו 8 פזמונים מהקלאסיקה של הקיבוץ, בביצוע חברים, ילדים ותושבים, רבים ככל האפשר! מועד החג (רשמו): **שמחת תורה, חג שני של סוכות, 19.10.11**. לקראת החג ייערך פרוזדור: אירוח משפחות + עפיפונייה. חג המשק יבוצע בכוחות מקומיים.

בנוסף: יצאה לדרך תחרות עיצוב לוגו לאגודה הקהילתית-בית השיטה. כולם (מבוגרים וילדים) מוזמנים לעצב לוגו המכיל את המילים "קהילת בית-השיטה". תאריך סיום ההגשה: 1.9.11 הלוגו ייצג את קהילתנו על הניירת הרשמית, בשלטים, וכו'. לאחר איסוף ההצעות תועברנה ההצעות לציבור במייל הקהילתי, והציבור יידרש להצביע.

את ההצעות יש לשלוח למייל הזה: smadgilboa@gmail.com

היכוננו * היכוננו * היכוננו * היכוננו * היכוננו *

המלצות
על ספרים בנושאי
העידן החדש
* טור אישי *

"אגדות המוות ההפוך - הדיכאון ככוח מרפא"

מאת סימונה מצליח-חנוך, הוצאת פראג

בתיה מלמד

ביותר אל החידלון
(הזמני), אל הירידה
לשאול, אל המוות
ההפוך. נכון שהכמיהה

הזו אל האין (והחזרה ממנו) אינה נחלת
המין הנשי בלבד. אך גברים ונשים עושים
זאת - כלומר, מתים ונולדים מחדש - בצורה
שונה באופן מהותי ...

הספר הזה עוסק בעיקר, וכמעט אך ורק,
בדיכאון הנשי. ולכן, באופן טבעי, כתבתי
אותו בגוף נשי. פעמים רבות בחרתי לומר
'אתן' ולא 'אתם', או 'אנחנו, הנשים' ולא
'אנחנו, האנשים', כיוון שמכאן - מתוך גופי
ונפשי אני כותבת".

ואכן נראה, שסוד ייחודי, עוצמתו ויופיו של
הספר נובע מהיותו כתוב "מתוך גופה
ונפשה" של המחברת. ודי בציטוט אחדים
ממשפטי הפתיחה שלה, כדי להתחבר
(כנשים) אל המשבר, שמתוכו נבע המעין
השופע הזה: "ערב אחד", היא כותבת",
בחדש השלישי להיריון מאושר, התחלתי
לדמם. ישבתי על האסלה ובכיתי. קראתי
לאיש שלי, דידיתי לאוטו ומשם לבית-
החולים, שהיה במרחק כמה דקות נסיעה...
שכבתי במיטת בית-החולים. בקומה מעלי
נולדו תינוקות, אימהות היניקו, הסתובבו
במסדרונות ברגליים פשוקות-לידה,
מדממות לתוך פדים רחבים. אני כבר לא
דיממתי את ההיריון הקטן והלא-עוד קיים
שלי...".

קסום, אמרתי כבר?

ספר קסום. הן מבחינת התובנות
המקוריות, אותן הוא מציע, והן בגין
כישרון הכתיבה של המחברת. נתון זה
(שאינו מובן מאליו בז'אנר) מעניק לטקסט
(שעניינו - מהותן של אגדות) ארומה
שובת-לב של אגדה בפני עצמה:

"היה הייתה ילדה אחת", כותבת סימונה
מצליח-חנוך. "היא מתה. והיא נולדה
מחדש".

סימונה עוסקת במחזוריות הנשית,
באמצעות ניתוח של אגדות ומיתוסים בהם
הגיבורה נרדמת, נטרפת, מתה-וקמה
לתחייה - החל בשלגיה, כיפה אדומה
והיפהפייה הנרדמת, דרך אינאנה
מהמיתוס השומרי העתיק ופרספונה
מהמיתולוגיה היוונית, וכלה בסילביה
פלאטי מהמיתולוגיה האמריקאית
המודרנית.

כלי הפרשנות והפענוח, בהם משתמשת
המחברת, הם יונגיאניים ואינטואיטיביים,
והספר משובץ בציטוטים של חוקרי
מיתוסים, סוציולוגים, אנשי חינוך
ופמיניסטיות ומלווה בשירים ובסיפורי-
עם.

"מי שרגיל בחשיבה המערבית הנפוצה
בזמננו", מסבירה סימונה, "זו המתנייגת
מחלה, דיכאון וחוסר שליטה כאלמנטים
שליליים, שיש להימנע מהם, ישתומם
ודאי להיווכח כמה רבות מגיבורות
האגדות והמיתוסים, העומדות בבסיס
תרבותנו, נושאות את נפשן באופן פעיל

גדרות בטיחות אמנויותיות

לאחרונה התארכה אצלנו קבוצת נוער הולנדי מתנועת 'הבוניס דרור', ובנתה גדרות בטיחות מחומרים ממוחזרים בין מגרש המשחקים לבין הכביש. המבצע הנחמד הזה נעשה במסגרת 'מסע בעמק', הפרויקט של רותי ויונתן דננברג, בשיתוף עם המועצה. כל הכבוד להולנדים!!

מה קרה? מה קורה?

וחזרה בשלום. **ליסה אהוביה** שבה משליחות בארה"ב במסגרת הסוכנות. גם היא עומדת לקראת גיוס.

נכנסו לקיבוץ: ירדן ויונית שרון שבו הביתה וגרים בביתה של עפרה שדמי ז"ל. וכן משפחת **אמיתי** - שירה ויואב ובנס הלל, **בן ונעמה פרי**, משפחת **שרבף** - גד והילה, וילדיהם אופק, נבו, עופרי, שגב. לכולכם קליטה נעימה!

יצאו מהקיבוץ: אייל גרזי, לירון שגיא, משפחת הירשפלד (מההרחבה) רחלי ויפתח וילדיהם. לכל אשר תפנו - שיהיה בהצלחה.

@ טיפ השבוע' והפעם מניסיונה של **דליה סלע** ומלחמתה בנמלים: קלפו שן-שום ומרחו אותה על פתחי יציאת הנמלים, או על השיירה עצמה. כשהנמלים שלנו נתקלות בריח החרוף הן מתפזרות בבהלה לכל עבר. זה מה שנקרא הדברה אורגנית. נסו ותיווכחו, **אשכרה**, עובד!

@ תיקון טעות מיומן קודם: מרשימתה של יהודית פלד נשכחו שמותיהם של **עמיחי ירחי ורותי פלד** שהיו בצוות שהוביל את מהלך המעבר לבית-ספר עמק-חרוד.

@ קלפי להקמת בית-כנסת בבית-השיטה ייערך ביום שישי זה, מהרו להצביע ולהשפיע!

@ שיטים' הבא ייצא בדפוס לכבוד **חג המשק**. השחזו עפרונות, העלו זיכרונות, שתפו אותנו!

'שיטים' של קיץ עלון בית-השיטה

כ"ד באב, תשע"א, 25 באוגוסט 2011

גיליון מס' **2792**

עריכה ועיצוב: **אפרת שלם**

מערכת: **סמדר גלבוע, ניצה וינקלר,**

עפרית אקרמן, עמית הגלעדי,

ענת ענתבי, ג'קי לבן.

הגהה: **נטע גלבוע**

צילומים: **אפרת, העברות: 'סטודיו פרח'**

C זכויות שמורות

@ בטקס חגיגי בנוכחות ראש המוא"ז דני עטר, קבלני הביצוע וילדי בית-השיטה ובידם דגלים, נחנכו שתי הכיכרות החדשות (מעגלי תנועה). נאמרו דברי ברכה ותודה למבצעים, ובמיוחד **לעמיקם** שסייע רבות במימוש הפרויקט.

@ עם פתיחת שנה"ל ייפתח פעוטון נוסף ל-7 פעוטים בגילאי שנה עד שנתיים. בהזדמנות זו נברך את רכזת הגיל הרך **אלוירה גורן** שנכנסה במרץ במקומה של שרה תרשיש מגבת - בהצלחה.

אגב, בכנס של התק"ם הוחלט על **תו תקן** לגיל הרך ובו 3 פרקים: מבנה ארגוני, תכנית פדגוגית, ותכנית אקולוגית. כדאי לקרוא את ההצעה שעובדה בימים אלה.

@ לעידו פרבר ברכות חמות עם כניסתך לתפקיד מנהל 'החצר הירוקה': נוי, מים, תקשורת, קבלנים, מחזור, אחזקת חצר, פינוי אשפה, מאחלים לך הצלחה בתפקיד ומקווים לשדרוג נושאים אלה.

@ תנועת היישוב: התגייסו לצה"ל: **תומר סיבוני, נרי שלם** (חניך מצטיין מחלקתי בטירונות) ו**שני יוחנן**. נברך אותם ביציאה

מזל טוב

לאסתר וניר גוטמן

להולדת הנכדה

בת לגל ויורית ברמת-גן

ברכות חמות לנעמה

ולכל המשפחה